

Posudek oponenta na rigorózní práci

Újma způsobená vadou výrobku – Analýza unijní úpravy ve světle její české a francouzské transpozice

Autor: Mgr. Ondřej Mocek

1. Dvacáté a zejména počátek jedenadvacátého století jsou charakterizovány masivním technickým a ekonomickým pokrokem. Výsledky aplikovaných věd jsou rychle využívány průmyslem, který s exponenciálním nárůstem každoročně produkuje nespočet výrobků s potenciálním nebezpečím způsobení škody na svém okolí. Deliktní princip odpovědnosti za škodu tj. princip subjektivní s presumovaným zaviněním se v těchto případech teoreticky ukazuje jako málo efektivní za účelem reparace újmy poškozenému. O mnoho lepší by nebyl ani systém kontraktuální, objektivní odpovědnosti, který by své podstatě chránil jen kontrahenta a nikoli anonymní okruh poškozených. To jsou základní důvody pro specifickou koncepci odpovědnosti za škody způsobené vadou výrobku. Z hlediska právní úpravy obecně lze sledovat režim národní a režim v rámci směrnice 85/374 EHS. Text práce tuto problematiku analyzuje z pohledu dokonané transpozice na úrovni dvou členských států a to Francie a České republiky. Zpracování tohoto tématu v rozsahu vymezeném názvem práce je předpokladem pro téma rigorózní práce.

2. V předložené práci bylo využito veškerých právních předpisů souvisejících s problematikou (unijní úprava, francouzská a česká právní úprava). Z hlediska využití literární základny je potřeba konstatovat, že okruh potenciálních literárních domácích i zahraničních zdrojů byl vyčerpán. Metodologii práce autor vytyčil v úvodních podkapitolách. Nejprve se zabývá teritoriálním, věcným a obsahovým dopadem, následuje kritické zhodnocení současné tuzemského stavu prozkoumanosti problematiky. K dosažení cíle práce bylo využito deskripce a analýzy, avšak obě tyto metody byly značnou měrou doprovovány komparací. Vlastní text práce 165 stran (dle čestného prohlášení autora činí rozsah práce 576 296 znaků, tj. 320, 164 normostran, je doprovázena mimořádným poznámkovým aparátem čítajícím 955 poznámek pod čarou. Zdroje jsou citovány de lege artis. Poznámkový aparát se neomezil na očekávatelnou odkazovou či citační úroveň, nýbrž má svoji výkladovou hodnotu. Tomu odpovídá i jeho grafické zpracování. Předložená práce je jak z hlediska zdrojů, tak z hlediska metodologie a vědeckého přínosu způsobilá jako práce rigorózní.

3. Text práce je i přes svůj rozsah formálně rozčleněn vedle úvodu a závěru do tří kapitol, které se dále člení na drobnější podkapitoly a části. Text je zejména k svému rozsahu a obsahu přehledně systematicky uspořádán. Rozsah práce stále sleduje vytčený cíl a nikterak nezabíhá do nesouvisejících oblastí. Analýza není koncipována jen komparačně, ale též hodnocením incidence realizace odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Obsahové těžiště práce spočívá v druhé a třetí kapitole. První část práce je věnována genezi úpravy až po současný pozitivistický rámec. Druhá kapitola detailně analyzuje jednotlivé dílčí prvky odpovědnosti. Zde autor skutečně exploatoval veškeré soudobé poznatky s vědomím, že rozsahové vymezení pojmů hraje klíčovou roli pro možnou incidenci specifické odpovědnosti za škodu. Závěrečná kapitola kriticky, avšak naprosto věcně zdůvodněným způsobem relativizuje dopad unijní úpravy. Systematické zvládnutí práce, hloubka logických analýz a následných syntéz jsou plně dostačující pro práci rigorózní.

4. Předložená práce je výjimečná v několika ohledech, které byly naznačeny v přechozích bodech posudku. Jedná se o volbu tématu předurčující značný rozsah, dále o zdroje a způsob zpracování. Předložená práce je nepochybně ojedinělým výstupem v oblasti závazkového práva. Detailní analýzy i komparace poodkrývají některé aspekty, které by i právníkům mohly zůstat skryté. Autor několikrát postihuje skutečnost, že v rámci Evropské unie byla tato odpovědnost realizována jen minimálně. Tuto skutečnost porovnává jednak s USA a Japonskem, kdy Japonsko charakterizuje také nízká míra realizace této odpovědnosti. Realizací se v posudku rozumí soudní vymáhání nároku. Mezi řádky autor naznačuje výhody i nevýhody mimosoudních řešení (zpochybnění samotné podstaty závazkového práva, absence exekučního titulu, zachování dobrého jména výrobce str. 167).

Bezpečnost výrobku je rozebrána z hlediska konstrukčního (vada konceptu), výrobního (koncept správný, ale chyba ve výrobě) a další příčiny způsob použití, návod apod.

Riziko vývoje autor zmiňuje na str. 133

Kladem práce je skutečnost, že autor neopomněl analyzovat notoricky známou hranici 500 Euro. Poukazuje na to, že se může jednat o podmínku, výši jakési spoluúčasti anebo minimální škodu.

Komparativně pojetí se dotklo i vymezení poškozených. Zde autor nabízí úvahu i nad újmou způsobenou zvířeti. Tato je naprosto legitimní a to např.

zejména vzhledem k velkochovům a dále v případě veterinárních přípravků, ale též obslužných zařízení – napájení vodou apod. (nelze však ztrácet zřetel pro použití věci pro podnikatelské účely).

Správný je též závěr o korektivu bezpečnosti zákazníka, který „všemu věří“-tj. neopatrnost je na jeho straně. Stejně je tomu i v případě vymezení tzv. nadměrného (neočekávatelného) rizika u primárně škodlivého zboží (tabák, alkohol).

Detailní analýza druhé kapitoly poukazuje na vágní pojem výrobku. Zdánlivě určitý pojem výrobce doplněný v praxi případnou procesní substitucí jinými osobami poukazuje na obtížnost aplikace. Nižší výskyt sporů autor teoreticky zdůvodňuje pojetím kontinentálního práva a potřebou jistoty spojení vadnosti (ne – bezpečnosti, kterou nelze předpokládat) a vzniklé újmy oproti anglosaskému „rychlejšímu modelu“, který s vědomím nemožnosti poznat kauzalitu do takové hloubky dává průchod právu. Ve vymezení výrobku je velmi zajímavá úvaha o zvířeti a medicínských prostředcích. Specifikum je odpovědnost za škodu způsobenou vadným dopravním prostředkem (str. 159), kterou současný český OZ neobsahuje.

K zamyšlení je nepochybně část věnovaná úvaze o regulativní funkci článku 13 směrnice, která predikuje tři módy úpravy. Jednak modus plně odpovídající (Německo) a dále způsoby kombinované národní úpravy a částečně úpravy výlučné.

Práce je uzavřena nikoli subjektivní relativizací úpravy směrnice 85/374 EHS.

Veškeré závěry uvedené v práci nacházejí svoji oporu v judikatuře nejvyšších národních soudů ale též v judikatuře ESD. Kritické myšlenky a autorovy postoje jsou zvýrazněny tučně.

Práce nepochybně splňuje požadavky kladené na práci rigorózní.

5. Předloženou prací Mgr. Ondřej Mocek prokázal schopnost pracovat samostatným a tvůrčím způsobem. Generátor shod vykázal shodu nižší než pět procent v počtu 375 dokumentů a 99 procent v systému Turnitin (diplomová práce). Cíl práce vymezený v úvodu byl splněn.

6. K předložené práci nejsou připomínky (ojedinělý překlep judikaturní)

7. Předložená rigorózní práce splňuje veškeré formální i obsahové požadavky kladené na tento druh prací a proto ji doporučuji k ústní obhajobě, při které se

Mgr. Ondřej Mocek zaměří na následující otázku: Jak se autor staví k rizikosti nových výrobků, počítačový program (operační systém), elektřina (přepětí), voda. Bude dostatečnou vadou rozpor s hygienickou normou – srov. výklad na str. 132? Mohl by autor zhodnotit „vsazení úpravy“ zákona č. 82/1998 Sb. do OZ?

V Praze dne 4. 12. 2019

JUDr. et MUDr. Alexandr Thöndel, Ph. D.

Oponent rigorózní práce